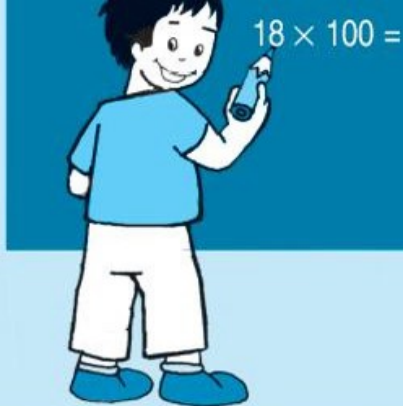


## Chương hai

# BỐN PHÉP TÍNH VỚI CÁC SỐ TỰ NHIÊN. HÌNH HỌC



## 1. PHÉP CỘNG VÀ PHÉP TRỪ



### PHÉP CỘNG

a)  $48352 + 21026 = ?$

$$\begin{array}{r} 48352 \\ + 21026 \\ \hline 69378 \end{array}$$

$48352 + 21026 = \dots$

*Cộng theo thứ tự từ phải sang trái :*

- 2 cộng 6 bằng 8, viết 8.
- 5 cộng 2 bằng 7, viết 7.
- 3 cộng 0 bằng 3, viết 3.
- 8 cộng 1 bằng 9, viết 9.
- 4 cộng 2 bằng 6, viết 6.

b)  $367859 + 541728 = ?$

$$\begin{array}{r} 367859 \\ + 541728 \\ \hline 909587 \end{array}$$

$367859 + 541728 = \dots$

*Cộng theo thứ tự từ phải sang trái :*

- 9 cộng 8 bằng 17, viết 7 nhớ 1.
- 5 cộng 2 bằng 7, thêm 1 bằng 8, viết 8.
- 8 cộng 7 bằng 15, viết 5 nhớ 1.
- 7 cộng 1 bằng 8, thêm 1 bằng 9, viết 9.
- 6 cộng 4 bằng 10, viết 0 nhớ 1.
- 3 cộng 5 bằng 8, thêm 1 bằng 9, viết 9.

**1** Đặt tính rồi tính :

a)  $4682 + 2305$   
 $5247 + 2741$

b)  $2968 + 6524$   
 $3917 + 5267$

**2** Tính :

a)  $4685 + 2347$   
 $6094 + 8566$   
 $57696 + 814$

b)  $186954 + 247436$   
 $514625 + 82398$   
 $793575 + 6425$

**3** Một huyện trồng 325 164 cây lấy gỗ và 60 830 cây ăn quả. Hỏi huyện đó trồng được tất cả bao nhiêu cây ?

**4** Tìm  $x$  :

a)  $x - 363 = 975$  ;

b)  $207 + x = 815$ .



## PHÉP TRỪ

a)  $865279 - 450237 = ?$

$$\begin{array}{r} 865279 \\ - 450237 \\ \hline 415042 \end{array}$$

$865279 - 450237 = \dots$

*Trừ theo thứ tự từ phải sang trái :*

- 9 trừ 7 bằng 2, viết 2.
- 7 trừ 3 bằng 4, viết 4.
- 2 trừ 2 bằng 0, viết 0.
- 5 trừ 0 bằng 5, viết 5.
- 6 trừ 5 bằng 1, viết 1.
- 8 trừ 4 bằng 4, viết 4.

b)  $647253 - 285749 = ?$

$$\begin{array}{r} 647253 \\ - 285749 \\ \hline 361504 \end{array}$$

$647253 - 285749 = \dots$

*Trừ theo thứ tự từ phải sang trái :*

- 13 trừ 9 bằng 4, viết 4 nhớ 1.
- 4 thêm 1 bằng 5 ; 5 trừ 5 bằng 0, viết 0.
- 12 trừ 7 bằng 5, viết 5 nhớ 1.
- 5 thêm 1 bằng 6 ; 7 trừ 6 bằng 1, viết 1.
- 14 trừ 8 bằng 6, viết 6 nhớ 1.
- 2 thêm 1 bằng 3 ; 6 trừ 3 bằng 3, viết 3.

1 Đặt tính rồi tính :

a)  $987864 - 783251$   
 $969696 - 656565$

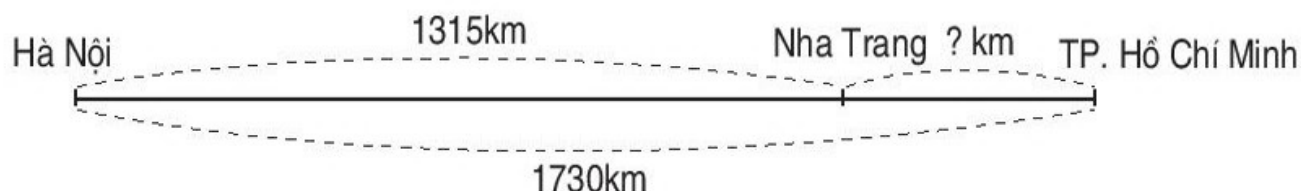
b)  $839084 - 246937$   
 $628450 - 35813$

2 Tính :

a)  $48600 - 9455$   
 $65102 - 13859$

b)  $80000 - 48765$   
 $941302 - 298764$

3 Quãng đường xe lửa từ Hà Nội đến Thành phố Hồ Chí Minh dài 1730km. Quãng đường xe lửa từ Hà Nội đến Nha Trang dài 1315km. Tính quãng đường xe lửa từ Nha Trang đến Thành phố Hồ Chí Minh.



4 Năm nay học sinh của một tỉnh miền núi trồng được 214 800 cây, năm ngoái trồng được ít hơn năm nay 80 600 cây. Hỏi cả hai năm học sinh của tỉnh đó trồng được bao nhiêu cây ?



## LUYỆN TẬP

1 Thử lại phép cộng.

a) *Mẫu* :

$$\begin{array}{r} 2416 \\ + 5164 \\ \hline 7580 \end{array}$$

Thử lại :

$$\begin{array}{r} 7580 \\ - 2416 \\ \hline 5164 \end{array}$$

Muốn thử lại phép cộng ta có thể lấy tổng trừ đi một số hạng, nếu được kết quả là số hạng còn lại thì phép tính làm đúng.

b) Tính rồi thử lại (theo mẫu) :

$35462 + 27519$  ;

$69108 + 2074$  ;

$267345 + 31925$ .

2 Thử lại phép trừ.

a) *Mẫu* :

$$\begin{array}{r} 6839 \\ - 482 \\ \hline 6357 \end{array}$$

Thử lại :

$$\begin{array}{r} 6357 \\ + 482 \\ \hline 6839 \end{array}$$



Muốn thử lại phép trừ ta có thể lấy hiệu cộng với số trừ, nếu được kết quả là số bị trừ thì phép tính làm đúng.

b) Tính rồi thử lại (theo mẫu) :

$$4025 - 312 ;$$

$$5901 - 638 ;$$

$$7521 - 98.$$

**3** Tìm  $x$  :

a)  $x + 262 = 4848 ;$

b)  $x - 707 = 3535.$

**4** Núi Phan-xi-păng (ở tỉnh Lào Cai) cao 3143m. Núi Tây Côn Lĩnh (ở tỉnh Hà Giang) cao 2428m. Hỏi núi nào cao hơn và cao hơn bao nhiêu mét ?


**5** Tính nhẩm hiệu của số lớn nhất có năm chữ số và số bé nhất có năm chữ số.



## BIỂU THỨC CÓ CHỨA HAI CHỮ

**Ví dụ :** Hai anh em cùng câu cá. Anh câu được ... con cá. Em câu được ... con cá. Cả hai anh em câu được ... con cá.

Số cá câu được có thể là :

Số cá của anh	Số cá của em	Số cá của hai anh em	
3	2	$3 + 2$	
4	0	$4 + 0$	
0	1	$0 + 1$	
...	...	...	
$a$	$b$	$a + b$	

$a + b$  là biểu thức có chứa hai chữ.

– Nếu  $a = 3$  và  $b = 2$  thì  $a + b = 3 + 2 = 5$  ; 5 là một giá trị của biểu thức  $a + b$ .

– Nếu  $a = 4$  và  $b = 0$  thì  $a + b = 4 + 0 = 4$  ; 4 là một giá trị của biểu thức  $a + b$ .

– Nếu  $a = 0$  và  $b = 1$  thì  $a + b = 0 + 1 = 1$  ; 1 là một giá trị của biểu thức  $a + b$ .

Mỗi lần thay chữ bằng số ta tính được một giá trị của biểu thức  $a + b$ .

**1** Tính giá trị của  $c + d$  nếu :

a)  $c = 10$  và  $d = 25$  ;

b)  $c = 15\text{cm}$  và  $d = 45\text{cm}$ .

**2**  $a - b$  là biểu thức có chứa hai chữ. Tính giá trị của  $a - b$  nếu :

a)  $a = 32$  và  $b = 20$  ;

b)  $a = 45$  và  $b = 36$  ;

c)  $a = 18\text{m}$  và  $b = 10\text{m}$ .

**3**  $a \times b$  và  $a : b$  là các biểu thức có chứa hai chữ.

Viết giá trị của biểu thức vào ô trống (theo mẫu) :

a	12	28	60	70
b	3	4	6	10
$a \times b$	36			
$a : b$	4			

**4** Viết giá trị của biểu thức vào ô trống :

a	300	3200	24 687	54 036
b	500	1800	63 805	31 894
$a + b$				
$b + a$				



## TÍNH CHẤT GIAO HOÁN CỦA PHÉP CỘNG

So sánh giá trị của hai biểu thức  $a + b$  và  $b + a$  trong bảng sau :

a	20	350	1208
b	30	250	2764
$a + b$	$20 + 30 = 50$	$350 + 250 = 600$	$1208 + 2764 = 3972$
$b + a$	$30 + 20 = 50$	$250 + 350 = 600$	$2764 + 1208 = 3972$

Ta thấy giá trị của  $a + b$  và của  $b + a$  luôn luôn bằng nhau, ta viết :

$$a + b = b + a$$

**Khi đổi chỗ các số hạng trong một tổng thì tổng không thay đổi.**



1 Nêu kết quả tính :

a)  $468 + 379 = 847$   
 $379 + 468 = \dots$

b)  $6509 + 2876 = 9385$   
 $2876 + 6509 = \dots$

c)  $4268 + 76 = 4344$   
 $76 + 4268 = \dots$

2 Viết số hoặc chữ thích hợp vào chỗ chấm :

a)  $48 + 12 = 12 + \dots$   
 $65 + 297 = \dots + 65$   
 $\dots + 89 = 89 + 177$

b)  $m + n = n + \dots$   
 $84 + 0 = \dots + 84$   
 $a + 0 = \dots + a = \dots$

3



a)  $2975 + 4017 \dots 4017 + 2975$   
 $2975 + 4017 \dots 4017 + 3000$   
 $2975 + 4017 \dots 4017 + 2900$

b)  $8264 + 927 \dots 927 + 8300$   
 $8264 + 927 \dots 900 + 8264$   
 $927 + 8264 \dots 8264 + 927$



## BIỂU THỨC CÓ CHỨA BA CHỮ

**Ví dụ :** An, Bình và Cường cùng đi câu cá. An câu được ... con cá, Bình câu được ... con cá, Cường câu được ... con cá. Cả ba người câu được ... con cá.

Số cá câu được có thể là :

Số cá của An	Số cá của Bình	Số cá của Cường	Số cá của cả ba người
2	3	4	$2 + 3 + 4$
5	1	0	$5 + 1 + 0$
1	0	2	$1 + 0 + 2$
...	...	...	...
a	b	c	$a + b + c$

$a + b + c$  là biểu thức có chứa ba chữ.

– Nếu  $a = 2$ ,  $b = 3$  và  $c = 4$  thì  $a + b + c = 2 + 3 + 4 = 5 + 4 = 9$  ;

9 là một giá trị của biểu thức  $a + b + c$ .

– Nếu  $a = 5$ ,  $b = 1$  và  $c = 0$  thì  $a + b + c = 5 + 1 + 0 = 6 + 0 = 6$  ;

6 là một giá trị của biểu thức  $a + b + c$ .

– Nếu  $a = 1$ ,  $b = 0$  và  $c = 2$  thì  $a + b + c = 1 + 0 + 2 = 1 + 2 = 3$  ;

3 là một giá trị của biểu thức  $a + b + c$ .

Mỗi lần thay chữ bằng số ta tính được một giá trị của biểu thức  $a + b + c$ .

**1** Tính giá trị của  $a + b + c$  nếu :

a)  $a = 5, b = 7, c = 10$  ;

b)  $a = 12, b = 15, c = 9$ .

**2**  $a \times b \times c$  là biểu thức có chứa ba chữ.

Nếu  $a = 4, b = 3$  và  $c = 5$  thì giá trị của biểu thức  $a \times b \times c$  là :

$$a \times b \times c = 4 \times 3 \times 5 = 12 \times 5 = 60.$$

Tính giá trị của  $a \times b \times c$  nếu :

a)  $a = 9, b = 5$  và  $c = 2$  ;

b)  $a = 15, b = 0$  và  $c = 37$ .

**3** Cho biết  $m = 10, n = 5, p = 2$ , tính giá trị của biểu thức :

a)  $m + n + p$

b)  $m - n - p$

c)  $m + n \times p$

$m + (n + p)$

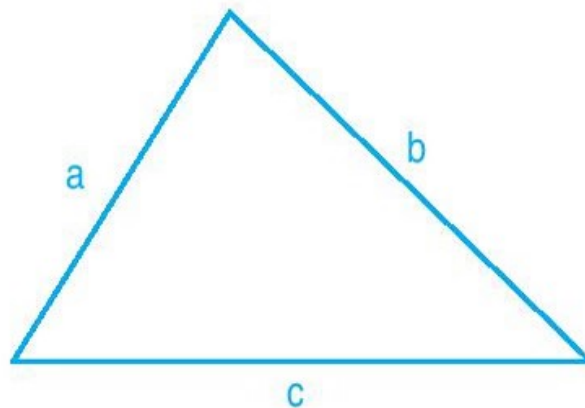
$m - (n + p)$

$(m + n) \times p$

**4** Độ dài các cạnh của hình tam giác là  $a, b, c$ .

a) Gọi  $P$  là chu vi của hình tam giác.

Viết công thức tính chu vi  $P$  của hình tam giác đó.



b) Tính chu vi của hình tam giác biết :

$a = 5\text{cm}, b = 4\text{cm}$  và  $c = 3\text{cm}$  ;

$a = 10\text{cm}, b = 10\text{cm}$  và  $c = 5\text{cm}$  ;

$a = 6\text{dm}, b = 6\text{dm}$  và  $c = 6\text{dm}$ .